

מסורת הש"ס

האומר פרק שלישי קידושין

סא

עין משפט
נר מצוה

(א) כיצד קנין ערובין מה...
 (ב) מ"ח מ"ח מקומות פרק י'
 (ג) [מכאן טעם] שם. ויהי
 נכרי [מכאן טעם] (ד) [פי' מה]
 וקנין ויהי גלגל קנין שטוח
 קנין סלח. ערוך. (ה) כיצד
 קנין. (ו) [מכאן יא. ועכ]
 עד שני ימי. עד שבטות
 (ז) עד גניטין לו. עה.
 וענין מלא שטח כגלגל ע"י
 יבמות [ג]. (ח) [מכאן טעם]
 משה. (ט) [מכאן ערובין י'
 ע"ה. (י) [מכאן טעם] י'
 נכאש. (יא) [מכאן טעם] י'
 (יב) [מכאן טעם] י'.
 (יג) [מכאן טעם] י'.
 (יד) [מכאן טעם] י'.
 (טו) [מכאן טעם] י'.
 (טז) [מכאן טעם] י'.
 (יז) [מכאן טעם] י'.
 (יח) [מכאן טעם] י'.
 (יט) [מכאן טעם] י'.
 (כ) [מכאן טעם] י'.
 (כא) [מכאן טעם] י'.
 (כב) [מכאן טעם] י'.
 (כג) [מכאן טעם] י'.
 (כד) [מכאן טעם] י'.
 (כה) [מכאן טעם] י'.
 (כו) [מכאן טעם] י'.
 (כז) [מכאן טעם] י'.
 (כח) [מכאן טעם] י'.
 (כט) [מכאן טעם] י'.
 (ל) [מכאן טעם] י'.

כעשת היובל. בזמן שהיובל נוהג
 מגזירת הכתוב אחת יפה אחת רעה'
 נד' זה כפיו: נקעים. כמין גומות:
 להיות נמדדים בקרקע שזה להיות
 כחשבון: נקדשו באפי נפשיהו. להיות
 נמדדו לפי מה שיש בהן ולא יעלה
 לומר. והוא ליה נמכד ואם מלחמתו
 יקדש איש וגו' וכמו ואם משדה
 לחמות: בענין סוף. כדי זרע חומר
 עשירי: לפך. מלי כור: פרק.
 מלי סאה: דלאו בני זריעה ינהו.
 וכמו הכתוב זרע ומידי דלאו בני
 זריעה ינהו אינן נפדים בדמים הללו
 אלא בשויה: דומיא דסלעים. שפסם
 כלעז אינן רחמי לזריעה דקשה הוא:
 נאנני דארעא מקדמו. הנקעים קרויין
 אגנות הקרקע שהמים מתמלן לחוכן
 כמו ישש בלגנות (שמות כד):
 שידרא דארעא. (י) מקום הסלעים אין
 להם שם סלעים לעמלן אלא על שם
 הקרקע הם נקראים שידראות
 הקרקע: סאה מלי. בני קידושי
 אסא הם היו נו סלעים ונקעים של
 י' טפחים ואינן מלאים מיס: להקדש
 מדמינן לה. (י) נמדדו עמה: או למכר
 מדמינן לה. ואין נמדדו: מתני' כל
 כפול. שאין כפול: כפול בני גז
 ובני ראובן אינו תנאי. ואע"פ שלא
 נתקיים התנאי נתקיימו הדברים כי כונן
 הכי זה גיטין על מנת שמתני לי מאחסי
 זו ולא פירש לכפול ואם לא תמני לי
 לא יהא גט אין כפול תנאי של מאחסי
 שזו כלל ואפי' לא תמנה היה גט וכמו
 ונאנני שהולך משה רבינו ע"ה
 לכפול ואם לא יעברו חלוטים אחסם
 ונאנני כחוכם שמע מיהא דלי לא
 כפל הימה מתנתו קיימת ונחלין ארץ
 לגלגל אפילו לא יעברו את הידן
 אע"פ שאמר הם יעברו ונתמס לה
 לן מכלל הן אחת שומע לאו. וה"ה מי
 דבעינן מנאי קודם למעשה' מדלא
 אמר מנו להם אם יעברו משמע דאלס
 אמר הכי לא תמנה ומנעל
 מעשה דמתנה דקדמיה. ושמעין נמי
 דבעינן הן קודם ללאו' דלא אמר
 חתלה אם לא יעברו אל חתנו ואם

ה"ג המקדיש שדהו בשעת היובל. פירוש בזמן שהיובל נוהג
 ול"ג בשנת היובל דאם כן משמע ממירי
 בשנה עגמה של יובל ונכא פלוגי רב ושמואל כמסכת ערובין (דף
 ז.) מד אמר אינה קדושה כל עיקר ומד אמר קדושה ויאלס:
 אין נמדדו עמה. פירש בקונטרס'
 להיות נגאלים בענין חומר
 שעורין אבל ליגאל בשוין מיהא
 קדשי דאין לומר דלא קדשי כלל כלל
 לא גרע מכור וגמ וסוין דמנן ס"פ
 המוכר את הבית (ב"ב דף ע"א).
 המקדיש שדהו הקדש כולו ואפילו
 גזר וגמ וסוין וכל שכן סלעים
 ונקעים: נקדשו באפי נפשיהו.
 פירש בקונט' להיות נמדדים לפי מה
 שיש בהן ולא יעלה מדרון שכן
 לחשבון פי' אלא קרקעית הנקעים
 וזרע פ' בית כור (ב"ב קג.) פרש"ס
 דהכי פריך נהי דנדהי ארעא לא
 קדשי כלומר אם אינו רוצה למדודו
 עמה לפי שהיא שדה כפוי עגמה
 ויכול לפדות כל אחד ואחד כפ"י
 כאילו הקדיש שמי שדה שיכול לפדות
 זה כלל זה נקדשו באפי נפשיהו
 מכל מקום כשירצה יפדה אותן נקעים
 כפוי עמלן לפי חשבון בית זרע חומר
 שעורין בני שקל כסף ולא כהירא
 דמשמע מתוך פירושו דהמקדיש שדה
 אחד שאין בו נקעים שאין יכול לפדותו
 (דף כ:) המקדיש שדה אחת כפ"י
 וגואל לחלואין לכן נראה כוונה
 הקונטרס: אי' הכי אפ"ו פחות
 שבאן נמי. ק"ק מלי אפי' איכא
 סאה דהא אפי' מיירי בלא מלאים
 מיס תקשו נמי משלע"ס: ונראה לרי'
 לפרש אי אמרת בשלמא דלא קפדינן
 ארעאי לזריעה' ינחא דפחות נמדדו
 עמה' אכל השתא דבעינן רחמי
 לזריעה פחות מכלן נמי אמאי נמדדו
 עמה: ב"ל תנאי שאינו בתנאי בני
 גז ובני ראובן אינו תנאי. פי'
 נקוטרוס ואפילו לא נתקיים התנאי
 נתקיימו הדברים והיול ואין התנאי
 כפול כגון הכי לו גיטין אלס תמני לי
 מאחסי זו ולא פירש לכפול ואם לא
 תמני לא יהא גט אין כפול תנאי של
 מאחסי זו כלל ואפי' לא תמנה לו

המאחסי זו היה גט כמו שמלני שמה הוצרך לכפול ואם לא
 יעברו חלוטים ונאנני כחוכם שמתני דלאו זה שפלו משום נזרין היה
 הדבר לאומרו מפני דבר אחר שאלמלא כן שפלו יש כמשמע
 שאם לא יעברו אף בלא כנען שמעבר הידן והלאה שהיו קנין
 זה מפני מקנה רב שלהן אף זה לא יעלו דהכי היה שמעינן
 זה אם יעברו ונתמס להם את ארץ הגלגל כשנצל כל חלק לא
 אם לא יעברו יהיו נקנסים ולא יעלו חלק לא כפול כלל לכן
 פירש שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם כדן (ד' דאי' אתה שומע מכלל
 לא אם אינו מפרש לכפול) ויעלו כפול וכן על פי הגורל: גמ' שפיר
 קאמר ליה. קושיא היא היכי יליף ר' מאיר מיהא דבעינן כפילה ארץ
 שפיר קאמר ליה ר' מנשה דכפילה לאו למכפל אחת שלא יעלו ארץ
 גלגל כולה דהא מכלל שמעינן לה אלא למימר ונאנני בלא כנען
 אפילו אין עוברין למתנה: אמר לך ר' מאיר אי ס"ד. קרא
 לפירושי אחת דאפילו לא יעברו לא יפסידו חלקם ככל ארץ ישראל
 ולא לתנאי כפול אלא להחזיק את התנאי שאם לא יעברו לא תהא
 מתנה ארץ גלגל מתנה ואשמעינן דמכלל הן אי אתה שומע לאו אם
 אינו מפרשו: לכפול ואם לא יעברו ונאנני כחוכם. ועל כרחק
 הייתי מפרשו שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם ללמדנו:
 למה

עין משפט
 נר מצוה
 מוסף רש"י
 תוס' ר"י הקוץ

תורה אור השלם

1. ואם שידרא אחתו קדושה
 ויהי לך ויהי ערובי לפי
 זרעו וזרע חומר ערובי
 בחמישים שקל כסף.
2. יאמר משה אליהם אם
 יעברו בני גז ובני ראובן
 אחכם את הידן כל הידן
 למלקח לפני י' נקדשה
 הקרץ לפיכך ונתמס להם
 את ארץ הגלגל לאחורו.
 במדבר לו כט

מוסף תוספות

- א. כל זה פירושו רש"ים
 כד"ב דף ק. ב' ועוד ארבע
 מאי היה פירש בתר הכי
 והנאמר שיהי וכו' התא ודאי
 קדשי לפי שפירשיו כפיו
 אבל הכא שאין מקדים
 בפירושו דאין קדשי כלל. חוסי
 הרא"ש. ג. שאינו ארבע
 לזריעה שאל פחות מכאן נמי,
 הרמב"ם נמי פריך ויניחו
 מדאמרין לטווי שידרא
 דארעא מקדמו. חוסי הרא"ש.
 ד. אלא אפי' לא יהא רחמי
 לזריעה קדושה לפי חשבון
 בית זרע חומר שפירש. חוסי.
 ב"ב. דף א' הי'.
 ה. הפחות מכאן היה חלק
 אחת. ונבזוין שיהיה עומקן
 עשרה חטובין שדה כפ"י.
 שס. ו. כיין דלאו בני זריעה
 ינהו. חוסי הרא"ש. ג. ואף
 הלשון ערובין כן שהיה לא חלק
 בה אלא מטעם שערבין היה
 לאומרו ואין לו טעם אלא
 לתנאי כפול. הרא"ש.
 ח. דלרי"ם כיון דאיכא קרא
 ויירא שמעינן מיהא דלא הוי
 תנאי אם לא שיהא דומה
 לתנאי זה בלא ענין. ורובין
 דלא מייירא ליה קרא הוי תנאי
 אע"ג דלא רמי כלל. חוסי
 הרא"ש: ועי' לישן חתום
 הכובא במהר"ט"א. אלא דלא
 חס לאפלוני אלא בתנאי כפול
 משום דרשעה לה כן היה
 טעמא דשמעיה שהיה כן היה
 אבל כפול ודאי ערובין. טעם
 כפול הוצרך לכפול התנאי.
 ר"ן. ח. משאר שבט"ם. חוסי
 הרא"ש. י. שפירדוה לנמרי.
 ש.

המאחסי זו היה גט כמו שמלני שמה הוצרך לכפול ואם לא
 יעברו חלוטים ונאנני כחוכם שמתני דלאו זה שפלו משום נזרין היה
 הדבר לאומרו מפני דבר אחר שאלמלא כן שפלו יש כמשמע
 שאם לא יעברו אף בלא כנען שמעבר הידן והלאה שהיו קנין
 זה מפני מקנה רב שלהן אף זה לא יעלו דהכי היה שמעינן
 זה אם יעברו ונתמס להם את ארץ הגלגל כשנצל כל חלק לא
 אם לא יעברו יהיו נקנסים ולא יעלו חלק לא כפול כלל לכן
 פירש שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם כדן (ד' דאי' אתה שומע מכלל
 לא אם אינו מפרש לכפול) ויעלו כפול וכן על פי הגורל: גמ' שפיר
 קאמר ליה. קושיא היא היכי יליף ר' מאיר מיהא דבעינן כפילה ארץ
 שפיר קאמר ליה ר' מנשה דכפילה לאו למכפל אחת שלא יעלו ארץ
 גלגל כולה דהא מכלל שמעינן לה אלא למימר ונאנני בלא כנען
 אפילו אין עוברין למתנה: אמר לך ר' מאיר אי ס"ד. קרא
 לפירושי אחת דאפילו לא יעברו לא יפסידו חלקם ככל ארץ ישראל
 ולא לתנאי כפול אלא להחזיק את התנאי שאם לא יעברו לא תהא
 מתנה ארץ גלגל מתנה ואשמעינן דמכלל הן אי אתה שומע לאו אם
 אינו מפרשו: לכפול ואם לא יעברו ונאנני כחוכם. ועל כרחק
 הייתי מפרשו שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם ללמדנו:
 למה

המאחסי זו היה גט כמו שמלני שמה הוצרך לכפול ואם לא
 יעברו חלוטים ונאנני כחוכם שמתני דלאו זה שפלו משום נזרין היה
 הדבר לאומרו מפני דבר אחר שאלמלא כן שפלו יש כמשמע
 שאם לא יעברו אף בלא כנען שמעבר הידן והלאה שהיו קנין
 זה מפני מקנה רב שלהן אף זה לא יעלו דהכי היה שמעינן
 זה אם יעברו ונתמס להם את ארץ הגלגל כשנצל כל חלק לא
 אם לא יעברו יהיו נקנסים ולא יעלו חלק לא כפול כלל לכן
 פירש שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם כדן (ד' דאי' אתה שומע מכלל
 לא אם אינו מפרש לכפול) ויעלו כפול וכן על פי הגורל: גמ' שפיר
 קאמר ליה. קושיא היא היכי יליף ר' מאיר מיהא דבעינן כפילה ארץ
 שפיר קאמר ליה ר' מנשה דכפילה לאו למכפל אחת שלא יעלו ארץ
 גלגל כולה דהא מכלל שמעינן לה אלא למימר ונאנני בלא כנען
 אפילו אין עוברין למתנה: אמר לך ר' מאיר אי ס"ד. קרא
 לפירושי אחת דאפילו לא יעברו לא יפסידו חלקם ככל ארץ ישראל
 ולא לתנאי כפול אלא להחזיק את התנאי שאם לא יעברו לא תהא
 מתנה ארץ גלגל מתנה ואשמעינן דמכלל הן אי אתה שומע לאו אם
 אינו מפרשו: לכפול ואם לא יעברו ונאנני כחוכם. ועל כרחק
 הייתי מפרשו שאם לא יעברו לא יפסידו חלקם ללמדנו:
 למה

עין משפט
 נר מצוה
 מוסף רש"י
 תוס' ר"י הקוץ

עריכים והוא שאל מהם מה שהיה צריך. ואע"ג דאמר ר' אדא בפרק מי שחזרו [שם ע"ב] מכדי כל תנאי מוכיחא גמרינן ליהו תמנאי בני גז ובני ראובן מה התם תנאי בכדי אחר ומעשה בכדי אחר, הא רבא ורבי פליגי
 בהראי אוקומתא דרמי ליה. כנה הויה דפרק המידי (מבוצה עז. א.) דבעי תנאי דאפסדו לקימוי על ידי שליח. ומיפניא נמי התם שרעת וב איש דמעבשו ועל מנת דעל מנת) לא צריך חד מאפני דרמאי. ורעז שזה דעת רבי
 שהיה לא הביא כמספטי התנאי באישות פ"י [שם] אלא הוי ד'. וקאמר רבי מאיר שאם אמר את מקודשת לי בפרטות זו אם תמני לי כן וכך פסקא עדי יום פלוגי אז ה"ו גיטין אם תמני לי כן וכך. אם לא כפל תנאו הרי
 היא מקודשת ומגורסת אפ"י שלא נהנה שהתנאי כפול. ואם בא אחר לקדשה מקודשת לראשון. והר"ם אי גרע אחר כהני ד' משפטי